

קצבת נכות כללית חייבת לעלות

ברברה סבירסקי, מנהלת מרכז אדוּה*

באמצע אוגוסט 2016, בישיבת ממשלה לילית, אושר תקציב המדינה לשנים 2017-2018. בין השאר, אושר, גידול בתקציב הביטחון, גידול בתקציב החינוך וגידול בתקציב הבריאות. אושר גם סך של 300 מיליון ₪ עבור תוספת לקצבת נכות כללית. אחרי דיונים בנושא, הוחלט לתת תוספות לנכים בסכומים הנעים בין 75 ל-150 ₪ לחודש¹: לעג לרש לכל מי שגורס שיש לאפשר לנכים הכנסה ממנה יוכלו לחיות בכבוד.

ארגוני הנכים לא ויתרו: הם המשיכו לדרוש קצבת נכות כללית מלאה בגובה שכר המינימום וזאת כדי שנכים שאינם מסוגלת לעבוד יזכו להכנסה שאינה נופלת מזו של השכירים – אלה שבתחתית סולם השכר. כחלק מהמאבק הזה, הצליח ח"כ אילן גלאון (מר"צ) להעביר בקריאה ראשונה הצעת חוק המעלה את קצבת הנכות הכללית לגובה שכר מינימום. התפתחות נוספת: משרד האוצר מינה את פרופסור ירון זליכה לעמוד בראש צוות שיבדוק את המצב הכספי של הנכים ולהגיש המלצות -- עד ערב פסח 2017. פרופסור זליכה הכריז מצידו שקצבת הנכות הכללית אכן נשחקה ושכוננתו להמליץ על העלאה משמעותית.

קצבת נכות כללית מה היא?

היום (2017) קצבת נכות כללית¹ מלאה, המגיעה לגברים ונשים מבוגרים (מגיל 18 ועד לגיל הפרישה – 62 לנשים ו-67 לגברים) שלהם נקבעה נכות רפואית בשיעור של לפחות 67% ועם דרגת אי כושר השתכרות מלאה (75% לפחות), עומדת על 2,342 ₪ לחודש. דרגת אי כושר השתכרות קטנה מ-75% מזכה בקצבה נמוכה יותר (אובדן כושר השתכרות נמוך מ-60% אינו מזכה בקצבה)². **לאורך השנים, כ-80% ממקבלי קצבת נכות היו בעלי דרגת אי כושר מלאה³.**

תנאי נוסף לקבלת קצבת נכות מלאה: שכר מעבודה שאינו עולה על 5,804 ₪ - 60% מהשכר הממוצע במשק (9,673 ₪) המשמש את המוסד לביטוח לאומי לחישוב זה⁴.

נכים עם דרגת אי כושר מלאה שאינם שוהים במוסד ואשר אחוז הנכות הרפואית שלהם 50% לפחות, מקבלים "קצבה חודשית נוספת" בסכומים הנעים בין 252 ל-372 ₪. בשנת 2015, כ-68% ממקבלי קצבת נכות כללית היו זכאים גם ל"קצבת נכות נוספת"⁵.

גברים ונשים נכים זכאים גם לתוספת בעבור התלויים בהם: לבן/בת זוג שהכנסתו החודשית אינה עולה על 57% מהשכר הממוצע במשק המשמש את המוסד לביטוח לאומי לחישוב זה, משולמת תוספת של 50% מהקצבה המלאה⁶; הקצבה של נכה נשוי/ה עם בן או בת זוג העומד/ת בתנאי מגיעה ל-3,514 ₪.

---

* ברצוני להודות לאשר רוכברגר מעמותת "נכה, לא חצי בן אדם", לאופיר פינטו מהמוסד לביטוח לאומי וליפית אלפנדרי מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על עזרתם.

---

¹ קצבת נכות כללית ניתנת בעבור נכות מלידה, ממחלה או מתאונה שאינה קשורה לעבודה. לנפגעי עבודה, נכי צה"ל ונפגעי פעולות איבה יש קצבאות במסלולים שונים.

עבור שני הילדים הראשונים (בלבד) משולמת תוספת של 40% מהקצבה המלאה בעבור כל ילד/הⁱⁱ, כך שנכה עם בן או בת זוג + שני ילדים מקבל/ת קצבה חודשית בסך 5,388 ₪. רק כ-7% מהנכים שקבלו קצבת נכות בשנת 2015 קבלו גם קצבת תלויים לבן או בת זוג + שני ילדים⁷.

מקבלי קצבת נכות זכאים גם להטבות מגופים ציבוריים שונים; ביניהן: פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי, פטור מתשלום מס הכנסה ומס רכישה, הנחות במיסי ארנונה ומים, הנחות בתחבורה ציבורית והטבות בתשלומים לקופות החולים. לגבי הטבות בארנונה ובמים, אלה תלויות בהחלטות של הרשויות המקומיות ואינן זהות לכל הנכים⁸.

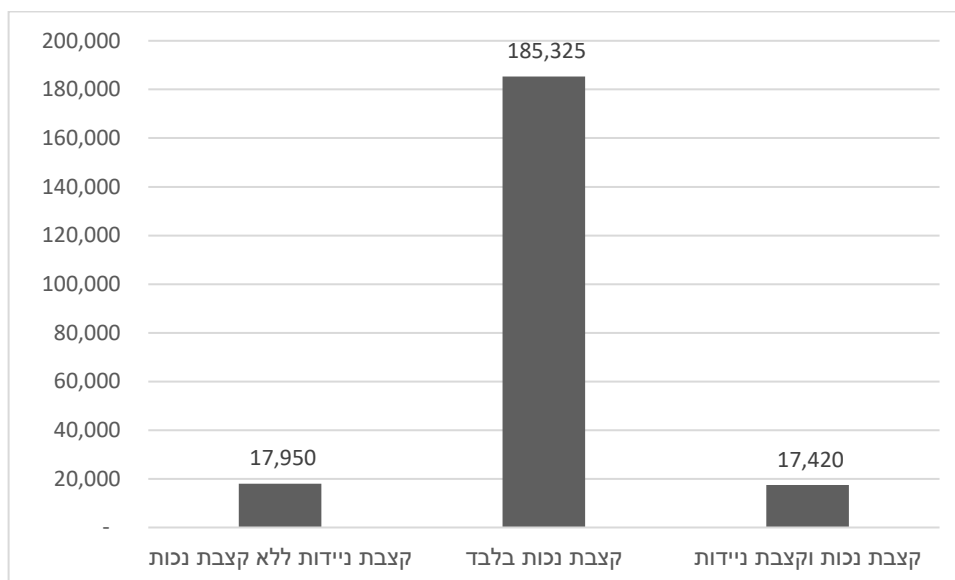
המוסד לביטוח לאומי דיווח שבשנת 2015, קבלו 231,165 גברים ונשים קצבת נכות כללית. מקבלי קצבת נכות כללית היוו אז כ-4.7% מהאוכלוסייה בגיל הזכאות לקצבה – 18 עד גיל הפרישה⁹. בגיל הפרישה קצבת נכות כללית מתחלפת ב"קצבת זקנה לנכה", בגובה קצבת הנכות הכללית שהתקבלה לפני גיל הפרישה¹⁰.

אדם שנעשה נכה אחרי גיל הפרישה אינו זכאי לקצבת נכות כללית אלא לקצבת זקנה ובחלק מהמקרים גם לגמלת סיעוד.

גמלאות נוספות

בשנת 2015, כ-24% ממקבלי קצבת נכות קיבלו גמלאות נוספות, בעיקר קצבת ניידות וקצבת שירותים מיוחדים¹¹. קצבת ניידות לחסרי רכב היא 2,364 ₪ לחודש. לבעלי רכב, משולמת הקצבה לפי קריטריונים הקשורים לכלי רכב. קצבת שירותים מיוחדים בשנת 2017: בין 1401 ₪ ל-5,045 ₪ לחודש¹². קצבת שירותים מיוחדים ניתנת עבור סיוע בפעולות היום-יום לנשים וגברים הזקוקים לסיוע כזה.

סך מקבלי קצבת נכות וניידות, 2015

מקור: פינטו, אופיר. המוסד לביטוח לאומי, מזכר מיום 31.8.2016.

ⁱⁱ אם יש הכנסה נוספת שלא מעבודה, מנכים אותה מתוספת בעד תלויים.

הנכות של הרוב הגדול של גברים ונשים המקבלים קצבת נכות כללית - כ-90% - מוגדרת כנכות צמיתה והיתר כנכות זמנית¹³. לפי ההערכה של המוסד לביטוח לאומי, רק 22% ממקבלי קצבת נכות מועסקים¹⁴.

במילים אחרות, רוב מקבלי קצבת נכות חיים מקצבאות ויחיו מקצבאות כל ימי חייהם.

עוד על אודות נכים מקבלי קצבת נכות כללית

מצב משפחתי

כ-7% ממקבלי קצבת נכות הן נשים המוגדרות כעקרות בית – נשים נשואות שאינן עובדות מחוץ למשק ביתן¹⁵.

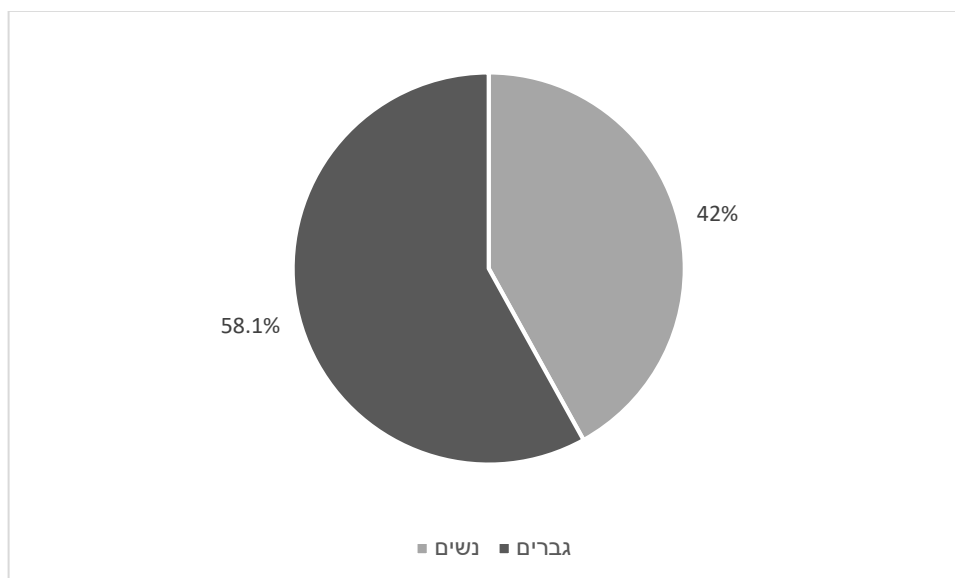
בקרב יתר הנכים (ללא עקרות הבית), בשנת 2015, 43% היו נשואים, כאשר שיעור הנישואין היה גבוה יותר בקרב הגברים – 48.7% - מאשר בקרב הנשים – 33.5%. באותה שנה, רק 16.5% מהנכים שקבלו קצבת נכות קבלו גם קצבת תלויים לבן או בת הזוג¹⁶.

בשנת 2015, כ-37% ממקבלי קצבת נכות היו רווקים¹⁷.

חלוקת מגדרית

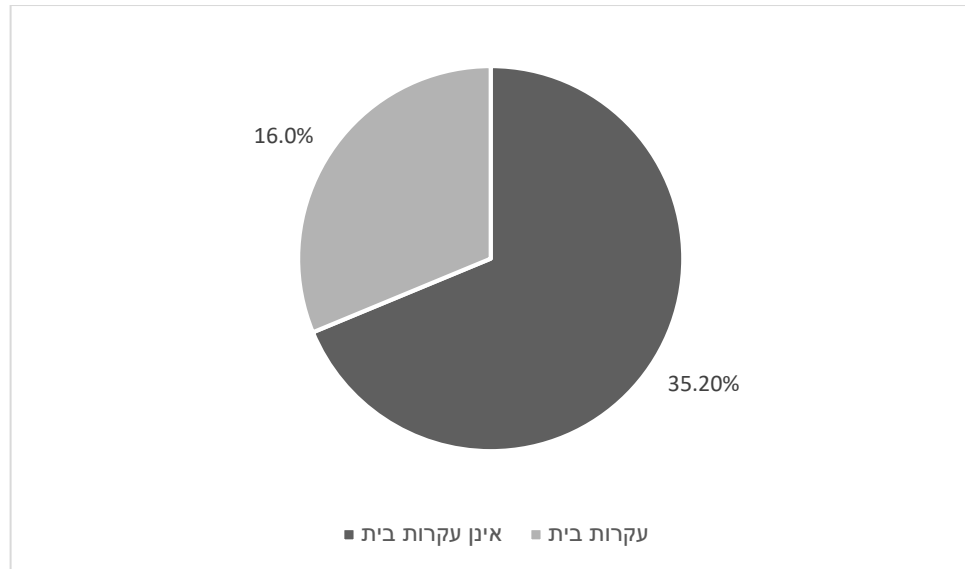
בשנת 2015, מעל מחצית ממקבלי קצבת נכות – 58% -- היו גברים ו-42% נשים. כ-16% מהנשים הן "עקרות בית"¹⁸ – נשים נשואות שאינן עובדות מחוץ למשק ביתן שנקבעה להם דרגת נכות של לפחות 50%. לעקרות בית אין אפשרות לקבל תוספת עבור בן זוג.

מקבלי קצבת נכות לפי מין, 2015

מקור: עיבוד של מרכז אדוה לנתונים מתוך: פינטו, אופיר. "מקבלי קצבת נכות בשנת 2015", המוסד לביטוח לאומי, אוקטובר 2016.

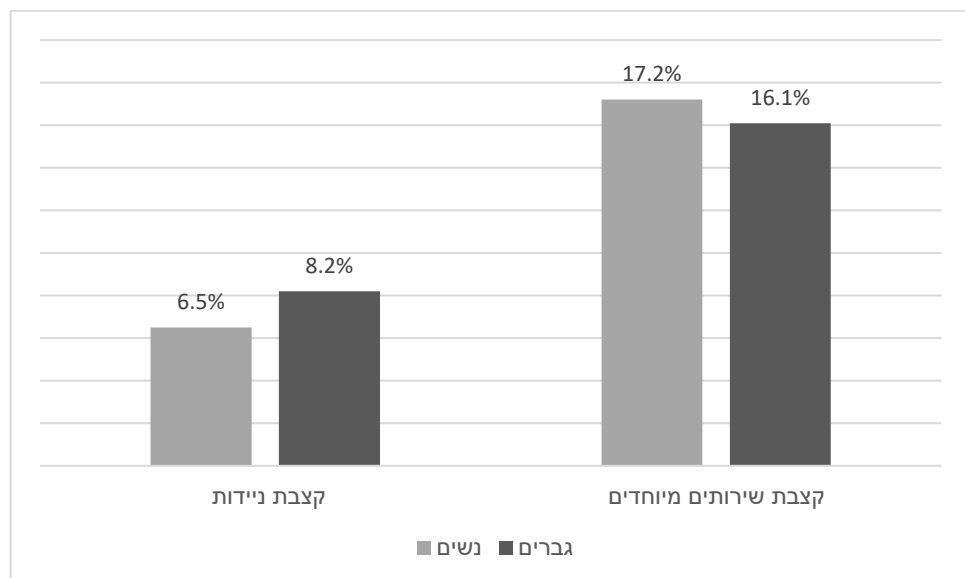
מקבלות קצבת נכות, 2015

מקור: עיבוד של מרכז אדוה לנתונים מתוך: פינטו, אופיר. "מקבלי קצבת נכות בשנת 2015", המוסד לביטוח לאומי, אוקטובר 2016.

שיעור גדול יותר מהגברים הנכים מקבלים קצבת ניידות בנוסף לקצבת נכות – 8.2%, בהשוואה ל-6.5% מהנשים. לעומת זאת, שיעור גדול יותר מהנשים מקבלות קצבת שירותים מיוחדים בנוסף לקצבת נכות: 17.2%, בהשוואה ל-16.1% מהגברים.

מקבלי קצבאות ניידות ושירותים מיוחדים בנוסף לקצבת נכות לפי מין, 2015

מקור: פינטו, אופיר. המוסד לביטוח לאומי, מזכר מיום 31.8.2016.

לפי לאום, עדה ועלייה

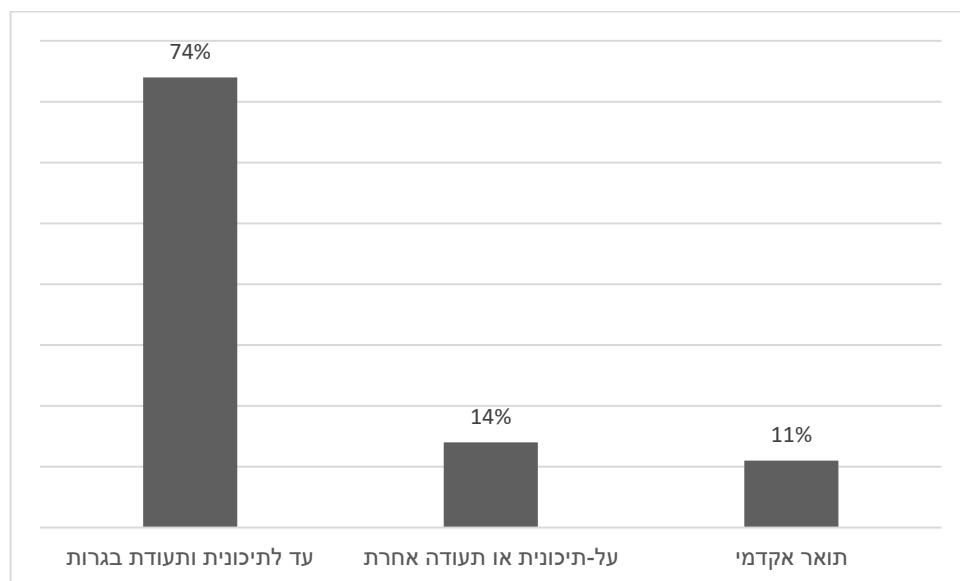
המוסד לביטוח לאומי אינו מפרסם נתונים על מקבלי קצבת נכות/ניידות לפי לאום. נתונים שקבלנו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אודות פרטים בני 18 ומעלה המקבלים קצבת נכות או קצבת ניידות (אין אפשרות להפריד בין השתיים) מבוססים על סקר ההכנסות וההוצאות של משקי בית בשנת 2014. על פי נתונים אלה 80% ממקבלי הקצבות הם יהודים ואחרים ו-20% הם ערבים – בדומה לחלקם של הערבים באוכלוסייה.

אין לנו נתונים לגבי מוצא עדתי או שנת עלייה של מקבלי קצבת נכות. אולם, נתוני המוסד לביטוח לאומי על אודות מספר מקבלי קצבת נכות כללית לפי שנה מראים, כי באמצע שנות התשעים של המאה הקודמת חלה עלייה במספר מקבלי קצבה. ניתן אולי לייחס עלייה זו לעולים חדשים מברית המועצות לשעבר.¹⁹

לפי השכלה

הנתונים שקבלנו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כוללים מידע לגבי השכלת מקבלי קצבת נכות או ניידות: כ-74% ממקבלי הקצבות דיווחו על השכלה עד לרמה של השכלה תיכונית עם בגרות, 14% על תעודת סיום בית ספר על-תיכוני שאינה אקדמית או תעודה אחרת, ורק 11% על תואר אקדמי. זאת בהשוואה ל-27% מהאוכלוסייה הכללית בישראל בני 18+ שדיווחו על תואר אקדמי.

מקבלי קצבת נכות לפי השכלה, 2015

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

כמה זה עולה להיות נכה?

כאמור, 24% מהנכים מקבלים קצבה נוספת (ניידות או שירותים מיוחדים) אולם קצבות אלה הן לסיפוק צרכים מיוחדים ואינם משמשים לתצרוכת הכללית של משק הבית. כדי להשיג רמת חיים הדומה לזאת של אנשים לא נכים, נכים חייבים הכנסה גבוהה יותר²⁰.

האם הקצבה הוגנת?

האם קצבת הנכות הוגנת? נבדוק את הנושא באמצעות השוואה בין קצבת נכות כללית לקצבאות נכות אחרות ובאמצעות השוואה של התפתחות קצבת נכות כללית עם התפתחות שכר המינימום והשכר החציוני של השכירים.

ראשית נבחן שלושה מצבים: נכה יחיד/ה; נשוי/נשואה + בן/בת זוג תלוי/ה; ונכה נשוי/נשואה + בן/בת זוג תלוי/ה + 2 ילדים.

הכנסה חודשית מקצבת נכות כללית מלאה, 2015 וסף ההכנסה לקביעת קו העוני, 2015

בש"ח, מחירים שוטפים

קו העוני (2015)	סך הכל	תוספת ל-2 ילדים	תוספת לבן/בת זוג תלוי/ה	קצבה חודשית נוספת מלאה	קצבת נכות כללית מלאה	
3,158	2,714			372	2,342	יחיד/ה
5,053	3,885		1,171	372	2,342	יחיד/ה נשוי/ה לתלוי/ה
8,086	5,759	1,874	1,171	372	2,342	נשוי/ה לתלוי/ה עם שני ילדים

מקורות: (1) המוסד לביטוח לאומי, ממדי העוני והפערים החברתיים, דצמבר 2016, עמ' 5, ו(2) פינטו, אופיר, "מקבלי קצבת נכות בשנת 2015", המוסד לביטוח לאומי, אוקטובר 2016.

קצבת הנכות המקסימלית ליחיד/ה ללא תלויים - 2,714 ₪ לחודש - המורכבת מקצבת נכות מלאה ומקצבה חודשית נוספת מלאה - מציבה את הנכה מתחת לקו העוני, שלפי הדו"ח האחרון של המוסד לביטוח לאומי עמד ב-2015 על 3,158 ₪ לחודש ליחיד/ה.

קצבת הנכות המקסימלית של נכה הנשוי/ה לבן או בת זוג תלוי/ה, המורכבת מקצבת נכות מלאה, מקצבה חודשית נוספת מלאה ומתוספת לבן או בת זוג תלוי/ה - 3,885 ₪ לחודש - מציבה את הזוג מתחת לקו העוני - 5,053 ₪ לחודש לשתי נפשות.

וקצבת הנכות המקסימלית של נכה הנשוי/ה לבן או בת זוג תלוי/ה + שני ילדים - המורכבת מקצבת נכות מלאה, מקצבה נוספת מלאה ומקצבת תלויים לבן או בת זוג ושני ילדים - 5,759 ₪ לחודש - מציבה את המשפחה אף היא מתחת לקו העוני - 8,086 ₪ לארבעה נפשות.

עמותת "נכה, לא חצי בן אדם" דורשת העלאה של קצבת נכות כללית לגובה של שכר המינימום. שכר המינימום עומד על 5,000 ₪ לחודש (מרץ 2017). אם הקצבה הבסיסית החודשית המלאה + הקצבה הנוספת המלאה של הנכים הסתכם ב-5,000 ₪ לחודש במקום 2,714 ₪ לחודש, תמונת ההכנסה הייתה נראית אחרת:

**סימולציה של הכנסה חודשית מקצבת נכות אחרי העלאה ל-5,000 ₪ לחודש
וסף ההכנסה לקביעת קו העוני, 2015
בש"ח, מחירים שוטפים**

קו העוני (2014)	סך הכול	תוספת ל-2 ילדים	תוספת לבן/בת זוג תלויה	קצבת נכות כללית מלאה	
3,158	5,000			5,000	יחיד/ה
5,053	7,500		2,500	5,000	יחיד/ה נשוי/ה לתלויה
8,086	11,500	4,000	2,500	5,000	נשוי/ה לתלויה עם שני ילדים

מקורות: (1) המוסד לביטוח לאומי, *ממדי העוני והפערים החברתיים*, דצמבר 2016, עמ' 5, ו(2) פינטו, אופיר, "מקבלי קצבת נכות בשנת 2015", המוסד לביטוח לאומי, אוקטובר 2016.

עתה ההכנסה של כל הנכים הזכאים לקצבת נכות כללית מלאה מציבה אותם מעל קו העוני.

נכים שווים יותר ונכים שווים פחות

קצבת הנכות הכללית היא הנמוכה שבין 4 קצבאות נכות הקיימות בארץ: קצבה נכות של נפגעי עבודה, קצבת נכות של נכי צה"ל וקצבת נכות של נפגעי פעולות איבה. בארצות OECD האחדות, אין מערכות שונות לנכים בהתאם לנסיבות נכותם.

**קצבת נכות כללית ממוצעת, קצבת צמיתה ממוצעת של נפגעי עבודה
וקצבאות של נכי צה"ל בדרגות נכות שונות
בש"ח, במחירים שוטפים**

סכום הקצבה ליחיד בש"ח	סוג הקצבה
2,862	נכות כללית ממוצעת, כולל תוספת לתלויים - 2015
3,482	קצבת נפגעי עבודה לצמיתות, כולל תוספות לתלויים, ממוצע לשכיר - 2014
3,726	קצבת נפגעי עבודה לצמיתות, כולל תוספות לתלויים, ממוצע לעצמאי - 2014
4,898	קצבאות נכי צה"ל עבור יחיד רווק ללא כושר השתכרות בדרגה של 20% - 2015
8,396	קצבאות נכי צה"ל עבור יחיד רווק ללא כושר השתכרות בדרגה של 50% - 2015
9,267	קצבאות נכי צה"ל עבור יחיד רווק ללא כושר השתכרות בדרגה של 75% - 2015
9,267	קצבאות נכי צה"ל עבור יחיד רווק ללא כושר השתכרות בדרגה של 100% - 2015

מקורות: (1) המוסד לביטוח לאומי, *ירחון סטטיסטי*, לוח 8.6, אתר האינטרנט של הביטוח הלאומי; (2) עמוד 211, המוסד לביטוח לאומי, *דו"ח שנתי לשנת 2014* ו(3) עו"ד רינת גולד גזית, "תגמולי נכי צה"ל ותגמולי נפגעי עבודה", נובמבר 2015, פורטל נכי צה"ל.

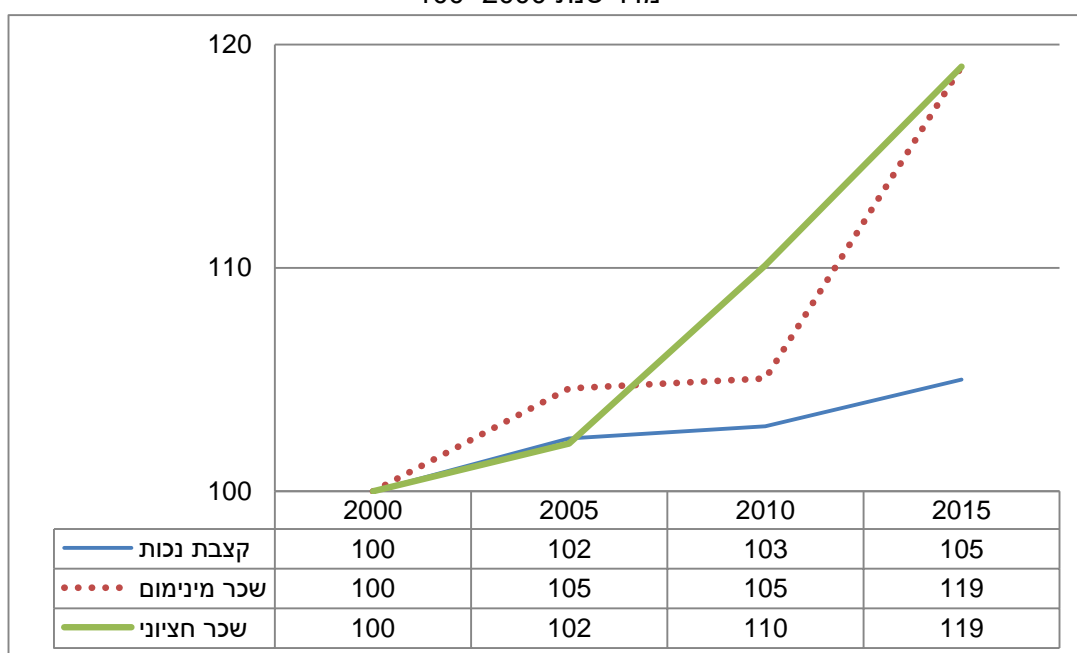
למעט צרכים מיוחדים (בריאות, סיעוד, נידודות), לכל סוגי הנכים צרכים הדומים לאלה של כלל תושבי ישראל. אף על פי כן, הבסיס לקצבה משתנה והקצבאות החודשיות המשולמות לכיסוי עלויות המחיה שונות. הקצבה הנמוכה ביותר היא בעבור הנכים הכלליים.

שחיקת קצבת הנכות הכללית

השוואה שעשינו בין הערך הריאלי של קצבת הנכות הכללית, שכר המינימום והשכר החציוני של השכירים מגלה שבין השנים 2000 ו-2015, קצבת הנכות הכללית עלתה בלא יותר מ-5%, שכר מינימום ב-19% והשכר החציוני של השכירים ב-19% (2014). נוסף כי בין השנים 2000 ו-2017, עלה שכר המינימום ב-23% וקצבת נכות כללית ב-5%.

קצבת נכות ביחס לשכר מינימום ולשכר החציוני, 2015-2000

מדד שנת 2000=100

הערות:

1. קצבת נכות בסיסית, לנכה יחיד ללא ילדים, בדרגת אי-כושר מלאה.
2. שכר חציוני - של שכירים בלבד. הנתון לשנת 2015 עדיין לא פורסם, הנתון שהוצג הוא לשנת 2014.
3. ממודד לפי מחירים קבועים לשנת 2016.

מקורות: עיבוד של מרכז אדוה מתוך המוסד לביטוח לאומי, 'ירחון סטטיסטי', שנים שונות; המוסד לביטוח לאומי, ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב, שנים שונות; הלמ"ס, 'שנתון סטטיסטי לישראל', שנים שונות.

רוב הנכים העובדים זקוקים גם לקצבת נכות

לא מתפרסמים נתונים על ההכנסה של עובדים נכים בהשוואה לעובדים בכלל האוכלוסייה. על כן ביקשנו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה להמציא לנו נתונים כאלה. הנתונים הם עבור בני 25-54 שהשתתפו בסקר ההכנסות וההוצאות של משקי הבית ל-2014. כאמור, רק כ-22% ממקבלי קצבת נכות כללית עובדים. בסקר השתתפו 36,660 עובדים נכים, 59% מהם גברים ו-41% מהם נשים –

התפלגות הדומה להתפלגות המגדרית של מקבלי קצבת הנכות הכללית לפי המוסד לביטוח לאומי (58% גברים לעומת 42% נשים).

להלן הממצאים העיקריים לגבי ההכנסה של פרטים המקבלים קצבת נכות או ניידות בהשוואה לכלל האוכלוסייה בגילאי 25-54, לשנת 2014ⁱⁱⁱ: המוסד לביטוח לאומי מדווח כי בשנת 2015, כ-17,950 נכים קבלו קצבת ניידות ללא קצבת נכות. כ-185,325 קבלו קצבת נכות בלבד, וכ-17,420 קבלו גם קצבת נכות וגם קצבת ניידות)²¹.

- סך ההכנסה החציונית ברוטו (מעבודה ולא מעבודה) של עובדים נכים שקבלו קצבת נכות או קצבת ניידות הייתה כ-85% מההכנסה החציונית ברוטו של כלל האוכלוסייה: 6,861 ₪ לחודש לעומת 8,113 ₪ לחודש;
- ההכנסה החציונית ברוטו מעבודה של עובדים נכים הייתה כמחצית מההכנסה החציונית ברוטו של עובדים בכלל האוכלוסייה: 3,819 ₪ לחודש לעומת 7,809 ₪ לחודש;
- ההכנסה החציונית ברוטו לא מעבודה של עובדים נכים הייתה 2,490 ₪;
- הפער המגדרי בשכר: השכר החודשי החציוני של נכים עובדים היה גבוה ב-45% מהשכר החציוני מעבודה של נכות עובדות (4,809 ₪ לחודש לעומת 3,312 ₪ לחודש)²².

בני 25-54 עובדים שקבלו קצבת נכות או ניידות ועובדים בכלל האוכלוסייה, 2014 בש"ח, מחירים שוטפים

הכנסה חציונית ברוטו לא מעבודה	הכנסה חציונית ברוטו מעבודה	הכנסה חציונית ברוטו	
---	7,809	8,113	עובדים בכלל האוכלוסייה
2,490	3,819	6,861	עובדים נכים

מקור: עיבוד של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה למרכז אדוה, מתוך סקר הכנסות וההוצאות של משקי הבית 2014.

עבור עובדים נכים, ההכנסה החציונית לא מעבודה – 2,490 ₪ - דומה לקצבת נכות מלאה שמקבלים נכים כלליים - 2,342 ₪ לחודש. ההכנסה החציונית מעבודה היא 3,819 ₪ לחודש - פחות משכר המינימום בשנת 2014 - 4,300 ₪. במילים אחרות, נכים עובדים (כזכור, כ-22% מסך הנכים המקבלים קצבת נכות כללית) זקוקים הן לשכר עבודה והן לקצבת נכות.

הנתונים לעיל מתייחסים לנכים בגילאי העבודה העיקריים (זאת אומרת, אינם כוללים נכים מתחת לגיל 25 או מעל גיל 54) והם כוללים גם עובדים שאינם מקבלים קצבת נכות אלא קצבת ניידות בלבד. יש להניח שלאחרונים שכר עבודה גבוה יותר מזה של מקבלי קצבת נכות.

על פי נתוני המוסד לביטוח לאומי, ההכנסה הממוצעת מעבודה של נכים נמוכה במידה ניכרת: 2,900 ₪ לחודש²³. נתון זה כולל עובדים נכים מתחת לגיל 25 ומעל גיל 54; הוא מתייחס אך ורק לנכים המקבלים קצבת נכות. נתון זה מעיד על צורך גדול עוד יותר בהעלאת קצבת הנכות הכללית.

ⁱⁱⁱ נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינם מבחינים בין מקבלי קצבת נכות ומקבלי קצבת ניידות.

המלצות

1) רוב הנכים הכלליים אינם עובדים. הם חיים בעיקר מקצבת נכות. קצבת הנכות מציבה אותם מתחת לקו העוני. אולם, הצרכים של הנכים אינם שונים מאלה של אנשים אחרים בחברה הישראלית, בנוסף לצרכים מיוחדים בתחומי הבריאות, הסיעוד והניידות. צדק חברתי נמדד, בין היתר, על-פי מידת הדאגה לחלשים ביותר בחברה. לפי קריטריון זה ישראל אינה יכולה לטעון שהיא חברה צודקת.

הדרך לתקן את המצב הוא להעלות את ההכנסה של הנכים לרמה של שכר מחיה בכבוד, שהוא שכר המספיק לצרכים הבסיסיים²⁴. לנכים חסרי הכנסה מעבודה המאופיינים באי כושר השתכרות, יש להעלות את קצבת הנכות הבסיסית.

לנכים עובדים יש לשנות את הכללים של הפחתת הקצבה עם העלייה בהכנסה מעבודה (חוק לרון), כדי שהפסד הקצבה או חלק ממנה לא יהווה תמריץ שלילי לעבוד. כפי שראינו, השכר החציוני של נכים עובדים הוא נמוך יחסית לשכר של עובדים אחרים. צעד בכיוון הנכון נעשה במסגרת הדיונים על תקציב 2016, הכולל העלאה של תקרת ההכנסה מעבודה שמעליה מתחילים לקזז את קצבת הנכות. יש לקבוע תקרה גבוהה יותר.

הדרישה של עמותת "נכה, לא חצי בן אדם" להעלאת הקצבה המלאה לרמה של שכר מינימום – (מ-2,342 ₪ ל-5,000 ₪) ולהצמידה לשכר המינימום -- איננה יכולה להתרחש בפעימה אחת, אולם הרעיון שבבסיסה – שנכים צריכים לחיות כמו אחרים – הוא נכון וצודק. על כן, ההמלצה שלנו היא להתחיל מיד בתוספת של 500 ₪ לחודש עבור נכים הזכאים לקצבת נכות מלאה ולקבוע פעימות פעמיים בשנה כך שתוך שלוש שנים תגיע הקצבה לשכר המינימום ותיצמד אליה. העלות הראשונית: כמיליארד ומאתיים אלף ₪. הרבה כסף? תלוי את מי שואלים ועל מה הם מעדיפים להוציא את כספי הציבור. כסף יש.

-
- ¹ "הנכים עדיין מחפשים דרך מעל לקו העוני", הארץ, 31.8.2016.
- ² אתר המוסד לביטוח לאומי:
<https://www.btl.gov.il/benefits/Attendance-Allowance/Pages/default.aspx>
- ³ פינטו, אופיר. "מקבלי קצבת נכות בשנת 2015", המוסד לביטוח לאומי, אוקטובר 2016. עמוד 9 הפרסום התקופתי הזה הוא מקור עשיר של מידע על מקבלי קצבת נכות כללית.
- ⁴ המוסד לביטוח לאומי, "עדכון קצבאות ינואר 2017", עמודים III, IV.
- ⁵ פינטו, עמוד 2.
- ⁶ שם, עמוד 2: עקרת בית אינה זכאית לתוספת עבור בן הזוג.
- ⁷ שם, חושב מעמוד 22.
- ⁸ מידע שהתקבל מאשר רוכברגר, פעיל בעמותת "נכנה, לא חצי בן אדם".
- ⁹ פינטו, תמצית.
- ¹⁰ המוסד לביטוח לאומי בישראל, "מערכת הביטוח הלאומי בישראל נכון לינואר 2016", עמוד 38.
- ¹¹ פינטו, עמוד 7.
- ¹² אתר המוסד לביטוח לאומי: .
<https://www.btl.gov.il/benefits/Attendance-Allowance/Pages/default.aspx>
- ¹³ פינטו, עמוד 9.
- ¹⁴ שם, עמוד 8.
- ¹⁵ שם, חושב מעמוד 21.
- ¹⁶ שם.
- ¹⁷ שם.
- ¹⁸ שם.
- ¹⁹ המוסד לביטוח לאומי, *ירחון סטטיסטי*, לוח 8.4, אתר האינטרנט של הביטוח הלאומי.
- ²⁰ World Health Organization and The World Bank, "World Report on Disability," 2011.
- ²¹ פינטו, אופיר. המוסד לביטוח לאומי, מזכר מיום 31.8.2016.
- ²² עיבוד של מרכז אדוה לסקר הכנסות והוצאות, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2014.
- ²³ פינטו, אופיר. המוסד לביטוח לאומי, מזכר מיום 31.8.2016.
- ²⁴ ד"ר עירית קינן, "מדד מחיה בכבוד למשפחה בת שני מבוגרים ושלושה ילדים עד גיל 18", המכון ללימודים אקדמיים אור יהודה.